

Kyiv University
of Market Relations

MAY 23-24, 2024

THESIS
of International Scientific and Practical Conference

TRAJECTORY OF BUSINESS, MANAGEMENT, AND LAW DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF GLOBAL RISKS

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН»
Kyiv University of Market Relations**

ЗБІРНИК ТЕЗ

міжнародної науково-практичної конференції

THESIS

of International Scientific and Practical Conference

***ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ, УПРАВЛІННЯ ТА
ПРАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ РИЗИКІВ***

23-24 травня 2024 року

**TRAJECTORY OF BUSINESS, MANAGEMENT AND LAW DEVELOPMENT
IN THE CONTEXT OF GLOBAL RISKS**

May 23-24, 2024,

**Київ 2024
Kyiv 2024**

УДК 33/34:351.86](477)(06)
Т68

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ВНЗ «Київський університет ринкових відносин»,
(протокол № 9 від 06.06.2024 р.)*

Рецензенти:

Володимир ЛАГОДІЄНКО, доктор економічних наук, професор завідувач кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі Одеського національного технологічного університету

ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ, УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ РИЗИКІВ: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23-24 травня 2024 р.) / за заг. ред. к.е.н., доцента Безпаленко О. В. – Київ: ВНЗ «Київський університет ринкових відносин», – Київ 2024. – 372 с.

Збірник наукових праць присвячений питанням щодо ефективних напрямів оптимізації економіко-правових й управлінських аспектів формування сучасної візії розвитку, а також пошуку нових детермінантів синергетичного поєднання освіти, науки, бізнесу з метою зниження впливу глобальних ризиків та здатності протистояти негативним викликам сьогодення.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, аспірантів, студентів і фахівців у сфері економіки, управління та права.

Збірник друкується в авторській редакції. Відповідальність за достовірність і точність інформації, наданої в рукописах, несуть автори.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Ірина ЧЕРЕВАНЬ, кандидат економічних наук, доцент, ректор ВНЗ «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна);

Анна КРАВЧЕНКО, доктор економічних наук, професор, перший проректор Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна);

Марина ШОЛУДЬКО, завідувач аспірантурою Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна);

Олена БОРОДІНА, кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна);

Ольга БЕЗПАЛЕНКО, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна);

Анна КУЛІК, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, публічного адміністрування та маркетингу Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна);

Надія ЗАГРІШЕВА, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна).

Олександр ЧОБОТЮК, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, публічного адміністрування та маркетингу Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна)

УДК 33/34:351.86](477)(06)

Вищий навчальний заклад
«Київський університет ринкових відносин», 2024

УДК 338.45:622.33

ДЕРЕВ'ЯНКО Богдан,

доктор юридичних наук, професор,

провідний науковий співробітник

відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки,

Державна установа «Інститут економіко-правових

досліджень імені В. К. Мамутова Національної академії наук України»,

м. Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7408-8285>

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВУГІЛЬНИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Світова економіка інтенсивно розвивається та вдосконалюється. Її розвиток досягається застосуванням технологій, які дозволяють знижувати витрати енергії, палива, різноманітних матеріалів, робочої сили. При цьому відбувається заощадження на витратах на захист і відновлення навколишнього природного середовища. Серед витрат людства найбільшими є витрати палива та викопних корисних копалин і деревини. У часи становлення капіталістичної економіки первинними джерелами тепла були деревина, вугілля і торф. Пізніше до них додалися природній газ, нафта і атомна енергія. У ХХ столітті у багатьох країнах було побудовано гідроелектростанції, у яких не спалювалася деревина чи вуглеводні. На межі ХХ – ХХІ століть людство почало використовувати енергію з відновлюваних джерел – енергію сонця, вітру, припливів і відливів, енергію від спалювання вуглеводнів та кисню, отриманих у процесі розщеплення молекул води. Кожен із способів отримання енергії має свої позитивні та негативні сторони. Але уже зараз декілька способів отримання енергії є більш затратними, екологічно небезпечними порівняно з іншими. Так, уже сьогодні в усьому світі визнано і лабораторними дослідженнями підтверджено надмірні викиди в атмосферне повітря вуглецю, чадного газу, сірки, золи та інших шкідливих речовин під час спалювання торфу і вугілля у порівнянні зі спалюванням інших видів палива. Через це економічно розвинені європейські країни заборонили спалювання торфу та почали реалізацію програм зі зниження використання вугілля для отримання електричної і теплової енергії із поступовою повною відмовою від цього виду палива.

В Україні вугілля видобувається на сході та на заході держави. Найбільше вуглевидобувних підприємств історично розміщено в Донбасі. Питання про поступове зниження його видобутку і закриття нерентабельних шахт ставилося ще до відновлення Україною незалежності і поглибилося у 1990-ті – 2000-ні роки. Більшість шахт є нерентабельними; часто собівартість видобутку тони вугілля удвічі перевищує розмір виручки від її реалізації. Але реструктуризація

шахт, багато з яких мали статус містотвірних підприємств або великих підприємств із тисячами і десятками тисяч працівників, проводилася обережно і поступово. Гібридна війна, що розпочалася у 2014 році, та відкрита війна, що розпочалася у 2022 році, ще більше посилили економічні проблеми вугільних регіонів на сході країни. Значна частина Луганської і Донецької областей знаходиться у тимчасовій окупації. Російська влада не має наміру вкладати гроші у збереження або повільне закриття шахт. Тому процеси закриття значно прискорилися. А наслідки «реструктуризації» окупаційними адміністраціями шахт вже сьогодні призводять до еколого-соціальної катастрофи. Мабуть, достатньо буде згадати лише один приклад, наведений вітчизняними дослідниками: «Окупаційною адміністрацією по Донецькій обл. було розповсюджено заяву, що з 14.04.2018 буде повністю зупинена відкачка води на шахті імені Юних Комунарів (т. зв. «Юнком»), на якій 16.09.1979 на глибині 903 м було здійснено ядерний вибух з метою дегазації та зниження напруги в гірничому масиві з припущенням, що це «підвищить безпеку виробки вугільних пластів». Звісно, експеримент не виправдав себе, а на місці вибуху утворився радіаційно небезпечний об'єкт [1, С. 83]. Зрозуміло, що питання і про відновлення чи грамотну консервацію шахт постануть перед Україною після деокупації територій вугільних регіонів. Стосовно вуглевидобувної галузі науковці зазначають, що лише організаційно-правові кроки щодо зміни структури галузі, створення нових суб'єктів з метою покращення керованості галузі (її державної складової), у зв'язку із іншими заходами, у короткостроковій перспективі допоможуть досягти певної стабілізації ситуації в окремій галузі економіки [2, С. 36]. Уявляється, що спеціальна державна комісія має визначити кількість потрібного українській економіці у найближчі роки вугілля і кількість державних шахт, які зможуть повністю чи певною частиною забезпечити видобуток. І так само перед комісією постане питання обрання оптимальних варіантів закриття і консервації нерентабельних шахт та прорахунку вартості цих процесів. Зрозуміло, що фінансування відновлення, реструктуризації, закриття та консервації шахт є завданням держави. Справедливим буде залучення частини коштів із російських репарацій, міжнародних, зокрема європейських грантових програм із реструктуризації економіки, захисту природи, підвищення ролі «зеленої» енергетики тощо.

Список використаних джерел:

1. Ілларіонов О. Ю. Стан та перспективи нормативного забезпечення ліквідації надзвичайних ситуацій на територіях закритих (затоплених) вугільних шахт. (2019). Об'єкти екологічного і суміжних галузей права: теоретичні та практичні аспекти в умовах сталого розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (29 листопада 2019 р., м. Київ). Наук. ред. В.А. Устименко. Київ: НАН України. Ін-т економіко-правових досліджень. С. 82-86.

2. Ілларіонов О. Ю. Правові питання організаційно-структурних змін у вугільній галузі України (2020). Public communication in science: philosophical, cultural, political, economic and IT context: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Vol. 5), May 15, 2020. Houston, USA: European Scientific Platform, 2020. 102 p. <https://doi.org/10.36074/15.05.2020.v5.14>